

Sikkerhedsinstruktioner og gode råd om brug

INDLEDNING

Dækket er den eneste kontakt mellem køretøjet og underlaget. Det er derfor vigtigt at bevare dækkenes gode kvaliteter og præstationer. For at gøre dette anbefales det at overholde følgende sikkerhedsinstruktioner og anbefalinger for brug. Anbefalingerne er gældende med forbehold af mere restriktive lokale forholdsregler: lovmæssige krav osv.

SÅDAN LÆSES ET DÆK

225: dækkets bredde i mm
55: dækserie (forholdet mellem højde og bredde, højden i % af dækbredden: 55 %).
R: radial opbygning
17: indvendig diameter i tommer

97: indeks for lastekapacitet
W: hastighedsindeks

ECE-godkendelse i henhold til ECE-regulativ 30 og godkendelsesnummer

Lyd

Godkendelse (støj): ifølge direktiv 2001/43/EF

Dækseriens navn

DOT: Department of Transportation (det amerikanske transportministerium)

Fabrikationsuge og -år

Fabrikskode

Dimensionskode

Valgfri kode

Forklaring til anden mærkning:

Reinf: "Reinforced": dæk med højere lastekapacitet end hvad der er normalt for denne dimension.

Extra Load: ny mærkning med samme betydning som Reinf.

XSE: "X" radialteknik
 "S" sikkerhed
 "E" økonomi (economy)

N0 - N1	C1	AO	A
N2 - N3	★	MO1	
K1 - K2	MO	RO1	

**Specifikke mærkninger
 fra fabrikanten**

3 PMSF
 = 3 Peak Mountain Snow Flake
 = 3 Peak Mountain-symbol med snefnug
 Ekstra mærkning på M+S-dæk, som angiver,
 at de kan klare at køre under forhold med
 meget sne.

■ VALG AF DÆK

- Valget af dæk skal være i overensstemmelse med lovgivningen og de anbefalinger omkring udstyret, som køretøjs- eller dækfabrikanten eller en eventuel officiel organisation har givet (dimension, belastnings- og hastighedsindeks, dækopbygning osv.).
- Afhængig af gældende lovgivning og af tekniske årsager er det enten påbudt eller kraftigt anbefalet at bruge dæk af samme type på samme aksel.
- Ved «dæktype» forstås ifølge ECE-regulativ nr. 30 dæk, som ikke er afgørende forskellige, specielt hvad angår følgende:
 - fabrikant
 - dimensionens betegnelse
 - anvendelseskategori (normal kørsel på vej, midlertidig brug)
 - opbygning (diagonal, radial, run flat)
 - hastighedsindeks
 - belastningsindeks
 - dækbredde
- Det anbefales at montere dæk med samme slitagegrad på samme aksel. Lovgivningen i visse lande fastsætter en maksimal forskel.

Det gælder for eksempel den franske færdselslov, som siger:

Paragraf 9.3 Forskellen i mønsterdybde på de største mønsterspor på to dæk monteret på samme aksel må ikke overstige 5 mm.

- Derudover er det nødvendigt at tage højde for de betingelser, dækket vil blive brugt under, så dets præstationer opfylder brugerens forventninger.
- Når man køber dæk, skal man passe på med brugte dæk med en ukendt forhistorie. Under alle omstændigheder bør dækket kontrolleres af en dækspecialist før montering.

- Et midlertidigt reservehjul må ikke bruges i længere tid eller ved hastigheder over den maksimalt angivne på dækket eller hjulet. Det bør kun bruges i overensstemmelse med dæk- og køretøjsfabrikantens instruktioner. Vær forsigtig ved kørsel med et midlertidigt reservehjul monteret, da det kan påvirke manøvreringen af køretøjet.

■ BRUG AF DÆK

BFGoodrich dæk er udviklede til de specifikke brugsområder, som er angivet på denne informationsside. Al anden brug udgør en afvigende brug.

I visse tilfælde kan BFGoodrich dog godkende undtagelser. BFGoodrich vil i så fald præcisere vilkår og begrænsninger for en sådan brug.

BFGoodrich fralægger sig ethvert ansvar ved brug af dækkene uden for de specifikke brugsområder, som dækkene er beregnede til, hvis der ikke foreligger en skriftlig godkendelse fra BFGoodrich vedrørende den afvigende brug.

- Brug aldrig dækket ud over grænserne for de tekniske specifikationer, det er godkendt til.
- Visse overdrevne eller unormale geometriske indstillinger af køretøjet kan påvirke dækkets præstationer.
- Forkert brug eller forkert valg af dæk kan også bidrage til for tidlig slitage af visse mekaniske dele.

Nye dæk BAGERST

Når man kun udskifter to dæk, anbefaler BFGoodrich, at de nyeste eller mindst slidte dæk monteres på bagakslen for at forbedre kontrollen over køretøjet og øge sikkerheden. Dette råd gælder både forhjuls- og baghjulstrukne biler med samme dækstørrelse monteret for og bag. Sørg for, at lufttrykket i dækkene justeres, så det overholder køretøjsfabrikantens anbefalinger.

Særlige tilfælde:

Firehjulstrukne køretøjer:

Uanset typen af 4x4-system anbefaler både BFGoodrich og køretøjsfabrikanterne på det kraftigste, at der monteres 4 identiske dæk (samme størrelse, samme kategori, samme varenummer og samme slitagegrad). En undtagelse er, hvis køretøjet oprindeligt var monteret med forskellige dæk for og bag.

Denne anbefaling skyldes, at forskellen i rulleomkreds mellem for- og bagdækkene kan føre til for tidlig beskadigelse af visse geardele, såsom en kardanaksel i et deltidss 4x4-system eller midterdifferentialet i et fuldtids eller automatisk 4x4-system.

For at bevare samme slitagegrad på for- og bagdækkene anbefales det kraftigt at:

- Udskifte alle 4 dæk samtidig.
- Periodisk at flytte fordækkene om på bagakslen i overensstemmelse med fabrikantens anbefalinger.
- Desuden skal køretøjsfabrikantens anbefalede lufttryk overholdes for at undgå forskelle i rulleomkreds på grund af lufttrykket, som kunne føre til for tidlig beskadigelse af mekaniske dele.

“Overbelastning (selv midlertidigt) eller forkert fordeling af belastningen i køretøjet kan forårsage beskadigelse af køretøjets komponenter og/eller dækkene og kan derfor føre til personskade eller skade på genstande”.

- Hvis der er planer om at ændre dækdimensionen, bør der bruges et dæk med en tilsvarende samlet diameter, og de originale belastnings- og hastighedsindeks skal overholdes (hastigheds- og belastningsklassificeringerne skal være lig med eller højere end de originale dæk). Det anbefales at rådføre sig med en fagmand før ombytning af dæk.
- Hvis køretøjet parkeres i længere tid, må dækkene ikke have for lavt lufttryk, og man skal altid sikre sig, at lufttrykket er korrekt, før man igen bruger køretøjet. Beskyt dækkene mod UV-stråler, f.eks. fra solen, og brug akselstativer for at undgå, at dækkene er i kontakt med kolde overflader om vinteren (beton, sten ...).
- Få regelmæssigt en fagmand til at kontrollere slidbanens og dæksidernes stand (for slagskader, snit, krakeleringer osv.) samt hjulenes og ventilernes stand.

BEMÆRK: Ved lufttryk over 4,5 bar (450 kPa) skal der bruges ventiler, som kan tåle det høje tryk.

■ MONTERING

Indledning

- Korrekt montering udført i overensstemmelse med de anbefalede arbejdsprocedurer og gældende sikkerhedsregler sikrer perfekt beskyttelse af mennesker og materialer og gør det muligt at udnytte dækkets potentiale fuldt ud.
- Dårlig montering eller dårligt udført arbejde kan beskadige dækkene, køretøjet og mennesker (alvorligt, endda dødeligt).
- Der er derfor yderst vigtigt, at dette arbejde udføres af mennesker, som er faguddannede, og som har det rette udstyr til rådighed.
- Hvis en lærling udfører en del af arbejdet under monteringen, skal han/hun altid nøje overvåges af en kvalificeret dækspecialist.
- Under alle omstændigheder er det vigtigt at henholde sig til dækfabrikantens, køretøjsfabrikantens og hjulfabrikantens tekniske instruktioner såvel som til brugervejledningen til dækmonteringsmaskinen eller -udstyret.

Generelle forholdsregler

Operatører skal:

- altid være iført deres normale beskyttelsesbeklædning
- have adgang til en arbejdsprocedure
- sikre, at køretøjet er stationært, at motoren er slukket, og at køretøjet er korrekt stabiliseret (håndbremse, klodser, støtter osv.)

Forholdsregler ved afmontering af hjulet fra køretøjet

- I tilfælde af tvillingmontering, eller hvis fælgen ser beskadiget ud, skal dækkene tømmes for luft, før den monterede enhed tages af.
- Sørg for, at hjulet og dækket er kolde nok til at blive fjernet sikkert.
- Overhold fabrikantens anbefalinger og instruktioner.

Forholdsregler ved montering

- Kontrollér, at dækket og hjulet har de korrekte dimensioner, er kompatible med hinanden og med køretøjet og med brugsbetingelserne.
- Kontrollér, at dækket, hjulet og dets bestanddele er i god stand og egnede til brug før montering.
- Overhold eventuelle monteringsinstruktioner på dæksiden (monteringsretning eller rulleretning for eksempel) og sørg for, at dækkene monteres på den korrekte position på køretøjet.
- For slangeløse dæk skal gummiventilerne systematisk udskiftes.
- Metalventilers stand og lufttæthed skal kontrolleres. Udskift ventilen eller forseglinger, hvor det er nødvendigt.
- Efter montering af den samlede enhed på køretøjet er det vigtigt at bruge en egnet, kalibreret momentnøgle og tilspændingsmetode for at spænde boltene til det optimale moment specificeret af køretøjsfabrikanten.

- Hvis der er en gummiventil, skal den som en selvfølge udskiftes ved slangeløse monteringer.
- Hvis der er metalventiler, kontrolleres deres lufttæthed, hvorefter ventiler eller forseglinger udskiftes efter behov.
- Efter montering af dækket på køretøjet skal der bruges en momentnøgle til at opnå det optimale moment specificeret af køretøjsfabrikanten.

Forholdsregler ved oppumpning

- Korrekt oppumpning af dækket er en væsentlig faktor, ikke kun for optimale dækpræstationer, men også for SIKKERHEDEN.
Det er nødvendigt både for korrekt manøvrering af køretøjet (vejgreb og opbremsning) og for at bevare dækkenes gode stand.
- Brug kun oppumpningsudstyr beregnet til formålet og forsynet med en trykbegrænser. Hverken operatøren eller andre personer må under nogen omstændighed opholde sig i nærheden af udstyret. Dette for at undgå, at nogen bliver ramt af eventuelt løse dele, i tilfælde af et uheld.

Dækkenes lufttryk

Overhold de lufttryk, køretøjsfabrikanten har anbefalet. De kan findes:

- på selve køretøjet - på døren, dørkarmen, benzindækslet osv. ... eller
- i bilens instruktionsbog eller håndbog, eller hvis det ikke findes der, i dækfabrikantens anbefalinger eller tekniske håndbog.

For lavt eller for højt lufttryk kan markant ændre manøvreringen af køretøjet (se Kontrol og vedligeholdelse af køretøjet - Dækkenes lufttryk).

Afbalancering

- Hvis den samlede enhed ikke er korrekt afbalanceret (dynamisk), kan det fremkalde vibrationer i køretøjet under kørslen.
- Det er derfor vigtigt at afbalancere alle fire hjul for at få en komfortabel kørsel og for at opnå vedvarende præstationer for køretøj og dæk.
- For at opnå en effektiv afbalancering af hjulene skal afbalanceringsmaskinen:
 - have et centreringssystem, der svarer til det, der bruges på køretøjets nav
 - være kalibreret i overensstemmelse med fabrikantens instruktioner

Disse to punkter er afgørende for kvaliteten af det udførte arbejde og er ofte den grundlæggende årsag til dårlig afbalancering, som viser sig ved vedvarende vibration i køretøjet under kørsel.

Manglende eller dårlig afbalancering viser sig i form af vibrationer inden for forskellige hastighedsintervaller.

Afbalancering af hjulene er derfor absolut nødvendigt af hensyn til kørekomforten og køretøjets og dækkenes vedvarende præstationer.

■ OPBEVARING OG VEDLIGEHOLDELSE

Generelle forhold

Opbevaring bør ske

- I tørre, tempererede lokaler med god ventilation, som er beskyttede mod direkte sollys og dårligt vejr.
- Langt fra kemikalier, opløsningsmidler og kulbrinter, som kan ændre gummiets egenskaber.
- Langt fra emner, som kan trænge ind i gummi (spidse emner af metal, træ osv.)
- Langt fra varmekilder, ild, gløder, emner som kan udsende gnister eller elektriske udladninger og ozonkilder (transformere, elmotorer, loddeudstyr osv.)

Undgå at mase dækkene sammen under genstande.

Derudover skal tilbehør opbevares i originalemballagen, på overflader, hvor der ikke er fare for, at det skæres, flænges eller perforeres.

Under alle omstændigheder skal dæk og tilbehør håndteres forsigtigt, og eventuelle brugte materialer og udstyr må ikke gøre skade.

Operatører skal altid bære deres normale beskyttelsesbeklædning ved håndtering.

Korttidsopbevaring (op til 4 uger)

Dæk kan stables oven på hinanden, helst på paller. Højden på stablen må dog ikke være over 1,2 meter.

Hvis dæk stables, skal det sikres, at de ikke vrides.

Når dæk er monteret på fælge, skal de opbevares oppumpede stående lodret på reoler eller i et enkelt lag på hylder.

Langtidsopbevaring

Dæk bør altid opbevares lodret på reoler mindst 10 cm over gulvet. For at undgå, at dækkene vrides, skal de roteres en anelse en gang om måneden.

■ KONTROL OG VEDLIGEHOLDELSE AF KØRETØJET

Generelle anbefalinger

- Sørg for, at køretøjet er stationært, før du ser det efter.
- Dæk skal ses efter regelmæssigt for at opdage eventuel usædvanlig slitage og potentielle skader.
- Hjulets vridningsmoment skal kontrolleres i henhold til køretøjsfabrikantens anbefalinger.
- Eventuelle perforeringer, snit eller synlig vridning af slidbane, dæksider eller flangeområde skal undersøges grundigt (indvendigt/udvendigt) af en dækspecialist. Eventuel beskadigelse af fælgen skal også vurderes af en fagmand.

Benyt aldrig et dæk igen:

- hvis det viser tegn på skader såsom en deformeret kanttråd, adskillelse af gummi eller lag, synlig kanttråd eller afstivningslag, skader fra kulbrinter eller ætsende stoffer, marmorering eller afslidning af indergummiet på grund af kørsel ved for lavt lufttryk.
- hvis der er tvivl om dækkets stand, eller om det er egnet til brug.
- hvis det ikke er i overensstemmelse med lovkravene.

Hver gang køretøjet undersøges, skal det kontrolleres, om ventilhætten og dens gummiforsegling er i god stand. I tvivlstilfælde udskiftes hætten med en ny.

Kontrol af slitage

- Kontrol af slitage skal altid foretages flere forskellige steder og hele vejen rundt på dækket. Kontrollen kan udføres ved hjælp af en mønsterdybdemåler eller ved at bruge slidindikatorerne i mønsterrillerne. Slidindikatorerne kan findes i de store riller ud for symbolerne i dækkets skulderområde.
- Hvis lovens grænse for slitage er nået, skal dækket afmonteres og udskiftes.
- En dækspecialist skal spørges til råds, hvis der er unormal slitage eller forskel på slitagen på to dæk på samme aksel.

Dækkenes lufttryk

For lavt lufttryk

- Eftersom et dæk fra naturens side langsomt taber lufttryk, er det nødvendigt at justere det regelmæssigt; denne kontrol gør det også muligt at opdage eventuelt unormalt tab af lufttryk.
- Kontrollen skal udføres på alle køretøjets dæk (inklusive reservehjulet, hvis der er et).
- Brug af et køretøj, som har dæk med for lavt lufttryk, kan føre til helt usædvanlig stigning i dækkenes arbejdstemperatur og kan beskadige de indre bestanddele. Skaden er uigenkaldelig og kan føre til, at dækket pludseligt og hurtigt taber luft. Konsekvenserne af kørsel med for lavt lufttryk i dækkene er ikke nødvendigvis øjeblikkelige eller synlige og kan forekomme selv efter at dæktrykket er blevet korigeret.
- Utilstrækkeligt lufttryk øger også kraftigt risikoen for akvaplaning.

For højt lufttryk

- For højt lufttryk kan medføre en øget modtagelighed for påvirkninger (skade på slidbanen, brud på karkassen osv.).
- For højt eller for lavt lufttryk kan forårsage hurtig og uregelmæssig slitage.
- Det anbefales at kontrollere lufttrykket, når dækkene er kolde.
- Hvis de kontrolleres efter kørsel, og dækkene er varme, bør der ikke lukkes luft ud af dækkene, da lufttrykket stiger med temperaturen. I så fald er det muligt at justere lufttrykket ved at bruge et lufttryk, som er 0,3 bar højere end det lufttryk, som er anbefalet af køretøjsfabrikanten (eller ifølge køretøjsfabrikantens anbefalinger).
- Kontrollér igen og justér lufttrykket om nødvendigt, når dækkene er kolde.
- Oppumpning med nitrogen fritager ikke for regelmæssig kontrol af dækkets lufttryk.
- Oppumpning med nitrogen fritager ikke for regelmæssig kontrol af dæktrykket.

Reparation

- Ofte kan skader på dæk ikke repareres.
- Enhver reparation skal udføres af en uddannet og kvalificeret dækspecialist.
- Før reparation skal dækket som en selvfølge undersøges grundigt af dækspecialisten.
- Et dæk, som har kørt med for lavt lufttryk eller uden luft, kan have taget uigenkaldelig skade, og kun en grundig kontrol af det indvendige af dækket gør det muligt at afgøre, om dækket kan tages i brug igen eller ej. Afmontering af dækket er derfor nødvendigt for med sikkerhed at kunne vurdere dets aktuelle stand og afgøre, hvilken type reparation er påkrævet.
- I tilfælde af en punktion er indsprøjtning gennem ventilen af forseglingsmateriale (øjeblikkelig forsegling af punktering osv.) kun en delvis og midlertidig løsning. Disse materialer kan være årsag til problemer med overensstemmelse med dækket, hjulet, ventilen, tryksensoren osv.. Det er vigtigt at følge fabrikantens anbefalinger.
- I så fald skal en dækspecialist konsulteres for at få kontrolleret dækket og om muligt foretaget en holdbar reparation).
- BFGoodrich anbefaler ikke dækreparationer med «stænger», da de foretages udvendig på dækket, uden at det tages af hjulet, og det er derfor ikke muligt at kontrollere, om der er skader indvendig, eller om dækket er egnet til videre brug.

PRODUKTLEVETID

Dæk fremstilles af forskellige typer materialer og gummibaserede bestanddele, hvis egenskaber udvikler sig over tid.

For det enkelte dæk afhænger denne udvikling af mange faktorer, såsom klima, opbevaringsbetingelser (temperatur, luftfugtighed, position osv.), brugsbetingelser (belastning, hastighed, lufttryk, vejskader osv.), som dækket udsættes for gennem sit arbejdsliv.

Disse ældningsfaktorer varierer så meget, at det er umuligt at forudsige et dæks levetid nøjagtigt. Derfor anbefales det - ud over jævnlige kontroller foretaget af brugeren selv - at få dækket kontrolleret regelmæssigt af en kvalificeret fagmand, som kan afgøre, om dækket er egnet til fortsat brug.

Jo ældre dækket er, jo mere sandsynligt er det, at det kan være nødvendigt at udskifte det på grund af ældning som følge af dets opbevaring og/eller brug eller på grund af andre faktorer påvist under kontroller.

Selv hvis dækkenes stand ser ud til at være acceptabel, og de ikke er nået ned på den mindste lovlige mønsterdybde, anbefaler BFGoodrich som en sikkerhedsforanstaltning at udskifte dæk, som ifølge fabrikationsdatoen er 10 år eller derover.

Dækkets fabrikationsdato kan fastslås ud fra de sidste cifre i en kode på dæksiden, som normalt begynder med bogstaverne DOT. En kode, der slutter med «2306», angiver for eksempel, at dækket er fremstillet uge 23 i 2006.

DOT: Department of Transportation
(det amerikanske transportministerium)

Fabrikationsuge
og -år

Fabrikskode

Størrelseskode

Valgfri kode

Manglende efterlevelse af disse anbefalinger kan forringe køretøjets præstationer og være årsag til manøvreringsproblemer og/eller funktionsfejl for dækket, som kan bringe brugerens og tredjemands sikkerhed i fare.

BFGoodrich kan på ingen måde holdes ansvarlig for skader, som opstår som følge af og/eller ved brug i strid med dennes instruktioner.